

**SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA**  
**Pf.II.20.971/2016/6. szám**

A Szegedi Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Bihari Krisztina) által képviselt felperesnek - a dr. Fábián Bernadette ügyvéd által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása és egyéb iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2016. május 26. napján kelt 15.P.22.526/2015/17. számú ítélete ellen a felperes 19. sorszám alatt benyújtott fellebbezése alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

**Í T É L E T E T :**

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a megfellebbezett rendelkezéseit **helybenhagyja.**

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 37 000 (harminchétezer) Ft másodfokú perköltséget, valamint az állami adóhatóság felhívására a Magyar Államnak 119 300 (száztizenkilencezer-háromszáz) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

**I N D O K O L Á S**

Az alperes a felperes finanszírozási kérelme alapján a felperes részére történő lízingbeadás céljából megvásárolta az **(gépjármű forgalmi rendszáma)** forgalmi rendszámú Volkswagen Polo típusú személygépkocsit, majd arra mint lízingbeadó a felperessel mint lízingbevevővel 2008. szeptember 11. napján deviza alapú pénzügyi lízingszerződést kötött **(lízingszerződés jelölése)**. A felek a szerződésben a mértékadó devizanemet svájci frankban határozták meg, rögzítették továbbá a havi lízingdíj összegét és esedékességét, az összes lízingdíj összegét (2 912 678 Ft), a törlesztőrészletek számát (113 db), azaz a futamidőt, azt, hogy a kamat- és az árfolyamváltozás (kamatváltozás I. és kamatváltozás II.) elszámolásának módja az ún. havi fix konstrukció, továbbá, hogy a szerződés részét képezi az alperes **(üzletszabályzat jelölése)** számú üzletszabályzata (a továbbiakban: Üsz.).

Az Üsz. egyebek között az alábbi - jelen jogvita és a fellebbezés elbírálása szempontjából releváns - rendelkezéseket tartalmazza:

**I.7. Fix deviza konstrukció:** amennyiben a mértékadó devizanem nem forint, a lízingbevevővel a kamatváltozás I. és II. elszámolása a futamidő végén történik, amennyiben a futamidő alatt nem következik be rendkívüli kamat és/vagy árfolyamesemény.

**I.10. Lízingdíj:** a lízingdíj magában foglalja a lízingbevevő tőketartozását (a lízingtárgy nettó beszerzési ára), és a tőkére számított Áfa-t, valamint a kamatot és a regisztrációs adót.

**I.12. Mértékadó devizanem:** az egyedi lízingszerződésben meghatározott devizanem.

**I.13. Mértékadó kamatláb:**

c) amennyiben a mértékadó devizanem egyéb (jelen esetben CHF), úgy a mértékadó kamatláb a londoni bankközi piacon a mértékadó devizanemben 3 havi időtartamra jegyzett, REUTERS MONITOR megfelelő oldalán naponta közzétett kínálati referencia-kamatláb (3 havi LONDON INTERBANK OFFERED RATE-LIBOR).

**I.17. Árfolyam:**

A Takarékbank Rt. által a mértékadó devizanemre kiemelt ügyfelek számára jegyzett hivatalos, forintban kifejezett árfolyam.

**I.20. Kamatváltozás:**

**a) Kamatváltozás I.:** a mértékadó kamatláb pénzpiacra bekövetkezett %-os értékének változása függvényében, a hátralevő lízingdíjak összegét érintő kamatkülönbözet,

**b) Kamatváltozás II. (árfolyamváltozás):** a mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében az alábbi képlet szerint meghatározott kamatkülönbözet:  $\text{kamatváltozás II.} = \text{fizetési kötelezettség} \times ((\text{fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam} / \text{mértékadó árfolyam}) - 1)$ .

**c) Kamatváltozás II. = fizetési kötelezettség  $\times ((\text{fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam} / \text{mértékadó árfolyam}) - 1)$ .**

**d) Kamatváltozás III. (árfolyamváltozás):** a lízingszerződés a futamidő lejártá előtti megszűnésekor fizetendő - ki nem terhelt - kamat különbség, amelynek mértéke a szerződés megszűnésének eseteit szabályozó rendelkezésekben külön kerül meghatározásra.

**I.23. Hirdetmény:** Ahol a jelen üzletszabályzat Hirdetményre hivatkozik, ott mindenkor a hirdetmény alkalmazásának időpontjában hatályos Hirdetményt kell érteni. A Lízingbeadó a hatályos hirdetmény szövegét székhelyén, illetve az ügyfelek számára nyitva álló valamennyi hivatalos helyiségében (irodáiban) köteles kifüggeszteni. A Lízingbeadó a Hirdetményt annak hatálybalépését megelőző 15 nappal korábban köteles közzétenni az előbbi módon.

**III. A Lízingbevevő kötelezettségei**

**e) A Lízingbevevő köteles a lízingbeadó székhelyén és fióktelephelyén kifüggesztett Hirdetmény szerinti költségeket - azok felmerülése esetén - megtéríteni. A Lízingbeadó a költségeket az azok felmerülésekor hatályos Hirdetmény szerint jogosult megállapítani.**

**VIII. Fix deviza konstrukcióra vonatkozó külön rendelkezések**

**3. Az esedékessé vált lízingdíjakra jutó kamatváltozás II. a Lízingbeadót a lízingdíjak fizetési esedékességének napjával illeti meg, melynek elszámolásával és megfizetésével kapcsolatosan a felek az alábbiak szerint állapodnak meg:**

**a) A kamatváltozás II. teljes összegét a Lízingbeadó az utolsó lízingdíj esedékessége napjára számítja ki (elszámolás időpontja).**

**b) A Lízingbeadó jogosult a Lízingbevevőt terhelő felszámított kamatváltozás II.-re attól az időponttól kezdve, hogy az a Lízingbeadót megilleti, az elszámolás időpontjáig terjedő időszakra a kalkulációs kamatlábnak megfelelő mértékű kamatot elszámítani azzal, hogy köteles a Lízingbeadót terhelő felszámított kamatváltozás II. összegével annak felszámításakor a Lízingbevevő felé fennálló kamatváltozás II. követelését csökkenteni.**

**c) A kamatváltozás II.-t - felszámított kamatváltozással kapcsolatos elszámolás időpontjában a Lízingbevevőt terhelő kamatváltozás II.-re és annak kamataira vonatkozóan a Lízingbeadó a kalkulációs kamatláb alkalmazása mellett - a Lízingbevevő havi részletekben fizeti meg oly módon, hogy a fizetendő részletek nem haladják meg a mértékadó lízingdíj összegét, valamint az első részlet**

esedékessége az utolsó lízingdíj esedékességét követő 30. nap.

e) A felszámított kamatváltozás II.-vel kapcsolatos elszámolás időpontjában a Lízingbeadót terhelő kamatváltozás II.-t a Lízingbeadó az elszámolás időpontját követő 10 munkanapon belül megfizeti a Lízingbevevő részére.

A felperes módosított keresetében elsődlegesen a lízingszerződés teljes, másodlagosan részleges érvénytelenségére alapítottnan kérte kötelezni az alperest a szerződés határozathozatalig történő hatályossá nyilvánításával 175 343 Ft megfizetésére. A marasztalási összeg kiszámításánál arra volt figyelemmel, hogy a szerződés szerinti LIBOR kamattal számolva 1 416 552 Ft megfizetésére lett volna köteles 2012. október 25. napjáig, azonban megfizetett 1 591 986 Ft-ot, ezért a kereset szerinti túlfizetése keletkezett. A szerződés egésze érvénytelenségét elsődlegesen a szerződéskötéskor hatályos 1996. évi XCII. tv. (a továbbiakban: Hpt.) 210. § (2) bekezdésében előírt kötelező tartalmi elemek hiányára alapította, továbbá hivatkozott az árfolyamkockázatról történő tájékoztatás hiányára, illetve nem megfelelő voltára. A másodlagos kereseti kérelme - arra az esetre, ha a bíróság az elsődleges keresetét nem tartja alaposnak - az egyedi szerződés és az Üsz. egyes - általa meghatározott - rendelkezései érvénytelenségének megállapítására irányult. Ezen belül az Üsz. III/1.e. pontja érvénytelensége indokaként arra hivatkozott, hogy a hirdetmény útján történő költségmeghatározás tisztességtelen, mert sérti az alperest is terhelő együttműködési kötelezettséget, nem érthető, ráadásul aránytalan a lízingbevevő hátrányára, ezért az 1959-es Ptk. 4. § (1) bekezdésébe és 209. § (4) bekezdésébe ütközik, emellett a Hpt. 210. § (2) és (3) bekezdésében foglaltak megkerülésére is irányul. Hangsúlyozta, az egyedi szerződés semmilyen költségfizetési kötelezettséget nem ír elő, annak fizetésében a felek nem állapodtak meg, ezért költségfizetés nem terheli.

Utóbb, a 2016. február 10. napján 4. sorszám alatt előterjesztett „összefoglaló kereseti kérelmében” a Hpt. 213. § (1) bekezdés a), b), c), e) pontjára utalt a jogalap körében, majd a 2016. február 19. napján 9. sorszám alatt előterjesztett beadványában a perbeli gépjármű törzskönyvének kiadására és a tulajdonátruházási nyilatkozat megtételére is kérte kötelezni az alperest azzal az indokkal, hogy a szerződés szerinti kötelezettségének teljeskörűen eleget tett.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Vitatta, hogy a szerződés akár egészben, vagy bármely pontját tekintve érvénytelen. Hangsúlyozta, a felperes tudta, hogy deviza alapú szerződést köt, mert ezt már a finanszírozási kérelemben is feltüntették, valamint az Üsz. egyes rendelkezései összevetésével azzal is tisztában kellett lennie, hogy a deviza alapú finanszírozásnak árfolyamkockázata van, erre vonatkoznak a szerződés havi fix konstrukcióra irányadó rendelkezései és a lízingszerződés 4. pontja. Utalva a Hpt. 210. § (2) bekezdésére alapított felperesi igényre kiemelte, a kamat, díj és egyéb költségek a lízingszerződés természetéből fakadóan nem képezik a szerződés szükségképpeni elemét. A lízingdíjnak lehet ugyan kamatrésze, de az nem minősül a Hpt. 2. sz. melléklet III.7. pontja szerinti kamatnak, a lízingdíj kamatrésze is a lízingtárgy használatának ellenértékét jelenti. Kiemelte továbbá, a Hpt. hivatkozott rendelkezése azt követeli meg, hogy az ott megjelöltek a szerződés rendelkezéseiből egyértelműen azonosíthatóak legyenek, a szerződés pedig ennek a követelménynek megfelel, az ugyanis kétséget kizáróan megállapítható az összes lízingdíj és a tökerész különbözetéből, hogy mekkora a kamat összege. Az egyes szerződési feltételek közül a fellebbezéssel érintett Üsz. III/1.e. pontjában foglaltakkal összefüggésben rámutatott, a Hpt. 203. § (1) bekezdés c) pontja szerinti módon tette közzé a hirdetményben meghatározott költségeket, ezért az nem tisztességtelen, s ha olyan tételeket számolt fel a felperes terhére, amelyekre - a közöttük lévő szerződés alapján - nem lett volna jogalapja, az a felek elszámolására tartozó kérdés, és nem az érvénytelenség körében vizsgálendő.

A Hpt. 213. § (1) bekezdés a), b), c), e) pontjaira alapított érvénytelenségi jogalapra vonatkozó,

valamint a törzskönyv kiadására és a tulajdonátruházási nyilatkozat megtételére kötelezésre irányuló keresetváltoztatást, mint meg nem engedettet elutasítani kérte, mert azt a felperes határidőn túl terjesztette elő.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a Hpt. 213. § (1) bekezdés a), b), c), e) pontjára alapított, és a gépjármű törzskönyvének kiadására valamint a tulajdonátruházási nyilatkozat megtételére kötelezésre irányuló keresetváltoztatást mint meg nem engedettet elutasította.

Megállapította továbbá, hogy a felek között 2008. szeptember 11. napján kelt **(szerződés száma)** számú egyedi lízingszerződés általános szerződési feltételeit rögzítő **(üzletszabályzat jelölése)** üzletszabályzat III/1.e. pontjának az első mondatot meghaladó része, a III.5. pontja, a VI.4.a), b), d), e), h) pontjai, a VI.6. pontja, a VII.1.b. pont 2. mondata és a IX.4. pontja érvénytelen. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 145 600 Ft perköltséget, valamint az állam felhívására 157 300 Ft elsőfokú eljárási illetéket. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az államnak 17 500 Ft eljárási illetéket.

Az ítélet indokolása szerint a perbeli szerződés deviza alapú fogyasztói lízingszerződés, amelynek fogalmát a Hpt. 2. sz. melléklet I.11. pontja rögzíti. Eszerint a pénzügyi lízing ellenszolgáltatásaként meghatározott lízingdíj a teljes tőke- és a kamat törlesztőrészek összegéből áll, azonban ez a kamatrész tartalmában nem azonos a Hpt. 2. sz. melléklet III.7. pontjában foglalt kamattal. E szerződéstípusnál ugyanis a lízingbevevő nem pénzösszeget kap időleges használatba, hanem lízingtárgyat, amelynek használatáért nem kamatot, hanem használati díjat, lízingdíjat köteles fizetni.

Mindemellett hangsúlyozta, a perbeli szerződés tartalmazza az összes lízingdíj összegét, amely magában foglalja a tőketartozást és a lízingtárgy használati díját (kamatot). Érvelése szerint a felperes maga sem hivatkozott olyan költségelemre, amely a Hpt. 210. § (2) bekezdése hatálya alá tartozó, szerződéskötéskor felmerülő, felperesre terhelhető díjtétel, de azt a szerződés nem rögzíti. Az Üsz.I.23. pontjára, valamint a III.1.e. pontja első mondatára utalva kiemelte, az iratokhoz csatolt, szerződéskötéskor hatályos hirdetmény a szerződés teljesítése alatt esetlegesen felmerülő szolgáltatási és külön eljárási díjakat tartalmazza, azonban ezek akkor merülhetnek fel ténylegesen, ha bekövetkeznek a hirdetményben rögzített feltételek. Rámutatott, annak, hogy a szerződés által szabályozott költségeken felül esetleg az alperes kiterhelt a felperesre költséget, díjakat, a felek közötti elszámolásnál van jelentősége, és nem a szerződés érvényessége szempontjából vizsgálendő. Ugyanakkor az Üsz. III.1.e. pontja 2. mondata érvénytelenségére vonatkozó keresetet alaposnak ítélte, mert álláspontja szerint az az alperes általi egyoldalú szerződésmódosításra ad lehetőséget. A kockázatfeltárás hiányára alapított kereseti igény kapcsán - osztva az alperes álláspontját - hangsúlyozta, nem irányadóak a Hpt. 203. § (4), (5) bekezdésében foglaltak, mert kockázatfeltárás kötelező jelleggel akkor terheli a pénzügyi intézményt, ha a fogyasztónak minősülő ügyféllel devizahitel nyújtására, vagy ingatlanra kötött vételi jogot tartalmazó szerződést köt, azonban a pénzügyi lízingszerződés nem ilyen.

Egyebekben kiemelte, az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési rendelkezés a főszolgáltatás körébe tartozó, amelynek tisztességtelensége akkor vizsgálható, ha annak tartalma a szerződés megkötésekor a fogyasztó számára nem világos és nem érthető. Utalva a szerződés részét képező Üsz.I.7, I.12., I.17., I.18., I.20.b., c), II.4., I.b., VIII.2., VIII. 3 pontjaira, arra a következtetésre jutott, hogy ezek tartalmát a maguk összességében értékelve a Kúria 2/2014. számú PJE fogalomrendszere szerinti „általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó” számára egyértelműen felismerhető lehetett a szerződésből, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terheli. A felperes személyes előadását is figyelembe véve úgy értékelte, a felperes nem minősül a ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztónak, mert maga sem állította, hogy az üzletkötőtől tévesnek, vagy valótlannak bizonyuló tájékoztatást kapott e körben, ezzel szemben a szerződés és a részét képező Üsz. megfelelő rendelkezései összességükben az árfolyamkockázatra

vonatkozóan megfelelő tájékoztatást adtak az általánosan tájékozott és ésszerűen figyelmes fogyasztó számára arra nézve, hogy az ügyletnek milyen kockázata van.

Az elsőfokú bíróság nem adta indokát a meg nem engedett keresetváltoztatásra vonatkozó döntésének.

A perértéket a Kúria 5/2013. számú PJE határozat 2.a pontja alapján az összes lízingdíj összegében (2 912 678 Ft) határozta meg, és ebből kiindulva - figyelemmel a peres felek pervesztességek-pernyertessége arányára - határozta meg a felperes által az alperesnek fizetendő perköltséget, továbbá az államnak megtérítendő eljárási illetéket.

Az ítélet ellen a felperes nyújtott be fellebbezést. Elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte azzal az indokkal, hogy bár az elsőfokú bíróság olyan szerződési pontok érvénytelenségét is megállapította, amelyek kihatással vannak a felek közötti elszámolásra (pld. Üsz. III.1.e) pont), mégsem vonta le e részleges érvénytelenség következményeit (elszámolás). Másodlagosan az ítélet megváltoztatását, a perbeli lízingszerződésnek a kockázatfeltáró nyilatkozat hiánya miatti semmissége megállapítását, ennek jogkövetkezményeként a szerződés hatályossá nyilvánítását és az alperes 175 343 Ft részére történő megfizetésére kötelezését kérte. Kérte továbbá kötelezni a perbeli gépjármű törzskönyvének kiadására az Üsz. II.7. pont alapján.

Az elsőfokú eljárás során kifejtett, az árfolyamkockázatra vonatkozó jogi álláspontját változatlanul fenntartotta, hangsúlyozva ismét, hogy az árfolyamkockázatról történő tájékoztatás hiánya miatt a szerződés érvénytelen és a felek között emiatt el kell számolni. Megítélése szerint ettől eltérő álláspont esetén is legfeljebb az állapítható meg, hogy az árfolyam-különbözet maximum 25 %-os mértékig terheli, mivel az Üsz. I.19. pontja az ilyen mértéket elérő árfolyam-emelkedést minősítette rendkívülinek. Álláspontja alátámasztásaként hivatkozott a 2008/48. EK irányelvre és a III/773/2015. AB határozatban foglaltakra. E szempontok figyelembevételével levezetett számításai szerint a követelt összegű túlfizetése áll fenn az alperessel szemben.

A törzskönyv kiadására irányuló fellebbezése indokaként az Üsz. II/7. pontjára hivatkozott. Álláspontja szerint e kérelme nem keresetváltoztatás (ekként az meg nem engedett sem lehet), hanem a szerződésszerű teljesítésre irányuló kérelem az Üsz. II/7. pontja alapján.

Kifogásolta az elsőfokú bíróság által megállapított perértéket, mert álláspontja szerint azt az általa kért marasztalás alapján kellett volna meghatározni. Ezen kívül sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem a tényleges pervesztesség-pernyertesség arányát vette figyelembe a perköltség viselésének meghatározásakor.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Fenntartotta az elsőfokú eljárás során előterjesztett védekezését.

### A fellebbezés **alaptalan.**

Az elsőfokú bíróság a tényállást teljes körűen és helyesen állapította meg, abból az irányadó jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő, okszerű következtetéseket vont le. Az ítéletábra egyetért a döntés indokaival is, ezért az elsőfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel érintett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezésben írtakra utalva az alábbiakat emeli ki:

Az elsődleges fellebbezés szerint, amely érinti az elsőfokú bíróság ítéletének az Üsz.III.1/e. pontja első mondatát meghaladó részére vonatkozó rendelkezését, a felperes azt sérelmezte, hogy az

elsőfokú bíróság bár megállapította ennek a kikötésnek az érvénytelenségét, annak jogkövetkezményét nem vonta le, holott az a felek közötti elszámolásra is kihat. Tény, hogy az elsőfokú bíróság az érvénytelenség megállapítását azzal indokolta, hogy az említett rendelkezés egyoldalú szerződésmódosításra ad lehetőséget az alperes számára, arra azonban a felperes sem hivatkozott, hogy volt ilyen egyoldalú szerződésmódosítás, és ezzel kapcsolatosan igényt sem terjesztett elő, nem hivatkozott arra, hogy az érvénytelenné nyilvánított rendelkezés folytán mikor és milyen módon történt egyoldalúan költségmegállapítás (módosítás) az alperes részéről, és ebből neki milyen plusz fizetési kötelezettsége származott, ezzel kapcsolatos elszámolási igényét nem munkálta ki, ezért az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor az Üsz. III.1/e. pont 2. mondata érvénytelenségének megállapításán túlmenően ehhez kapcsolódóan nem alkalmazott jogkövetkezményt.

A felperes a másodlagos fellebbezésében változatlanul a szerződés „deviza alapúságát” vitatta az egyedi szerződés valamint az Üsz. ezzel összefüggő feltételeire alapítottnak. Ugyanakkor miután a bíróság - helyesen - e körben elutasította a keresetet, és a felperes ezt a rendelkezést fellebbezéssel nem támadta, e körben az elsőfokú bíróság megállapításai az irányadóak. Ezt is figyelembe véve vizsgálta az ítéletábra a fellebbezésben kifejtetteket, amely ily módon az elsőfokú bíróság árfolyamkockázatra vonatkozó döntését és az ezzel kapcsolatos jogi indokokat támadta. Ennek kapcsán az ítéletábra hangsúlyozza, a Kúria 2/2014. PJE határozat 1. pontja szerint a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés - amely alatt a PJE szerint a pénzügyi lízingszerződés is értendő - azon rendelkezésének tisztességtelensége, amely szerint az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor - figyelemmel a szerződés szövegére, valamint pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - nem volt világos, nem volt érthető. Az tény, hogy a perbeli esetben külön kockázatfeltáró nyilatkozat nem készült. Amint azonban arra az elsőfokú bíróság is helyesen rámutatott, a Hpt. felperes által hivatkozott 203. §-a alapján az alperesnek ez nem is volt kötelezettsége. A Hpt. szerződéskötéskor hatályos 203. § (4) bekezdése ugyanis a fogyasztónak minősülő ügyféllel kötendő devizahitel nyújtására irányuló, illetőleg ingatlanra kötött vételi jogot tartalmazó szerződések esetén írta elő a pénzügyi intézmények számára a kockázatfeltáró tájékoztató készítését és annak az ügyfél általi tudomásul vételét igazoló nyilatkozat aláíratását. A Hpt. hitelszerződés fogalmát meghatározó 2. számú melléklet I.10.1. pontjából kitűnően azonban - figyelemmel a pénzügyi lízingszerződés definícióját tartalmazó I.11. pontban foglaltakra is - a Hpt. szabályainak alkalmazása körében a hitelszerződés - ide értve a devizahitel nyújtására irányuló szerződést is - nem foglalta magában a pénzügyi lízingszerződést. Megjegyzi ugyanakkor az ítéletábra, hogy önmagában a külön kockázatfeltáró nyilatkozat elmaradása a deviza alapú hitel- illetve kölcsönszerződések esetén sem jelenti feltétlenül az árfolyamváltozás fogyasztóra terheléséről rendelkező általános szerződési feltételek tisztességtelenségét. A külön kockázatfeltáró nyilatkozat hiánya csupán annyit jelent, az egyedi szerződés és az annak elválaszthatatlan részét képező üzletszabályzat rendelkezései, és a szerződéskötéskor a pénzügyi intézmény által a fogyasztónak adott tájékoztatás alapján kell vizsgálni, hogy az ésszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó számára felismerhető volt-e az, hogy az árfolyamváltozás a szerződés ténylegesen fennálló kockázata, amely teljes mértékben őt terheli, annak reá nézve kedvezőtlen hatása korlát nélküli, amelynek következménye, hogy akár jelentősen is megnövekedhetnek a fizetési terhei.

Mint ahogyan arra az elsőfokú bíróság is helyesen hivatkozott, az egyedi szerződésben rögzített „mértékadó devizanem CHF” kitétel egyértelműen arra utal, hogy a peres felek nem forint, hanem deviza alapú szerződést kötöttek. Emellett a „deviza alapú finanszírozás havi fix konstrukció” kitétel

is félreérthetetlenül jelezte, hogy a forintban feltüntetett havi törlesztőrészletek összege változhat a futamidő során. Ezen túl - amint azt ugyancsak helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság - az Üsz.I.7., I.12., I.17., I.18., I.20.b., c., II.4., III.1.b. és VIII.2., valamint VIII.3. pontjainak együttes értelmezése eredményeként egyértelmű kellett legyen a felperes számára, hogy az árfolyam változásából eredő kockázat fennáll, és annak kedvezőtlen irányú változása terheit kizárólag ő köteles viselni. A felek az egyedi szerződésben meghatározták a mértékadó devizanemet, az üzletszabályzat pedig tartalmazta annak fogalmát, vagyis annak értelmezését adta (Üsz. I.12.), ezen kívül a mértékadó árfolyam (Üsz.I.17.) és az árfolyamváltozás kiszámítási módja (Üsz.I.20.b., c.) is rögzítésre került. Ennek az Üsz.I.7. pontjával, vagyis a fix devizakonstrukciónak a magyarázatával való összevetéséből kiderült, hogy ha a mértékadó devizanem nem forint - mint a perbeli esetben -, a lízingbevevővel a kamatváltozás I. és II. elszámolása a futamidő végén történik, vagyis ez a változás maga után vonja a fogyasztó fizetési kötelezettségének változását is. A Kamatváltozás II. üzletszabályzati pont megszövegezésének tartalmából egyértelműen megállapítható, hogy az ténylegesen a lízingbevevő fizetési kötelezettségének árfolyamváltozásból adódó módosulását szabályozza, amire a „Kamatváltozás II.” szövegrész után szereplő „árfolyamváltozás” kifejezés is utal. Az előbbi rendelkezések egyértelműen és átláthatóan, a maguk összességében tartalmazzák, hogy az adósnak a mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális eladási árfolyam változásának függvényében árfolyamváltozást kell fizetnie, amelynek nincs felső határa. Erre utal az üzletszabályzat I.17. pontjában meghatározott rendkívüli árfolyamesemény fogalma is, amelynek - ellentétben a felperes által hivatkozottakkal - éppen az a jelentése, hogy bekövetkezhet rendkívüli árfolyamesemény is, és nem arra vonatkozó rendelkezés - amire a felperes a fellebbezésében hivatkozott -, hogy maximum 25% mértékig terheli őt az árfolyam-különbözet megfizetésének kötelezettsége. Egyebekben a fix devizakonstrukcióra vonatkozó külön rendelkezések (Üsz.VIII. pont) is (annak 3. pontja) egyértelműen leírják, hogy milyen fizetési kötelezettség terheli az árfolyamváltozással összefüggésben a felperest, azt hogyan számolja el az alperes, és a felperesnek milyen módon kell azt megfizetnie. Ezen részletes rendelkezésből is megállapítható és világos lehetett a felperes számára, hogy a Ft/CHF árfolyamának a felperesre nézve kedvezőtlen irányú változása növelni fogja a fizetési terheit, oly módon, hogy a szerződés futamideje meghosszabbodik, és az egyedi szerződésben megjelölt összegű havi lízingdíjakat a szerződéskötéskor számítottakhoz képest tovább kell fizetnie.

Ha a felperes kellő figyelmességgel átolvassa az egyedi szerződést és az üzletszabályzatot, az előbb részletezett szerződési rendelkezések alapján fel kellett volna ismernie, hogy fizetési terhei előre nem látható mértékben is megnövekedhetnek. Ezzel szemben a felperes a személyes meghallgatása során maga is akként nyilatkozott, hogy szó volt arról, változhat az árfolyam, és hogy ez azt eredményezi, meghosszabbodik a futamidő. Eszerint tehát tisztában volt azzal, hogy többlet fizetési kötelezettsége is keletkezhet. Arra maga sem hivatkozott, hogy az alperes szerződéskötéskor eljáró képviselőjétől olyan konkrét tájékoztatást kapott, amelyre tekintettel alappal gondolhatta, hogy a CHF forinthez viszonyított kedvezőtlen változása őt nem, vagy esetleg csak korlátozott mértékben terheli. A fogyasztót is terhelő együttműködési kötelezettségből eredően - a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeire is tekintettel - a lízingbevevőtől is minimálisan elvárható, hogy a nagy összegű, hosszú távra szóló pénzügyi ügylet jellegéhez, a vállalt kockázat mértékéhez igazodóan tájékozódjon a szerződés megkötése előtt (BDT2013. 2889.), áttanulmányozza a szerződést, szükség esetén

az egyes általa nem érthető rendelkezésekről tájékoztatást kérjen (6/2013. PJE.). Ha ezt elmulasztotta, az a terhére esik (1959-es Ptk. 4. § (4) bekezdés).

Alapítványul kifogásolta a felperes, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta döntése során az Alkotmánybíróság III/773/2015. számú határozatában foglaltakat. Az előbbi határozat tárgya a

Kúria 2/2014. PJE határozat rendelkező részének 1. pontja és az ahhoz kapcsolódó indokolás III/1. pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezés volt, amelyet az Alkotmánybíróság alaptalannak ítélt és elutasított. Ez azt jelenti, hogy a jogvita elbírálása során irányadónak tekintendő a Polgári jogegységi határozat, amelyre egyéb iránt a felperes a fellebbezését maga is alapította.

Ily módon az elsőfokú bíróság a jogegységi döntésben foglalt iránymutatás helyes alkalmazásával állapította meg, hogy a szerződés rendelkezései alapján az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára felismerhető volt, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és hogy annak reá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa.

Az elsőfokú bíróság a meg nem engedett keresetváltoztatást elutasító rendelkezését nem indokolta ugyan, maga a döntése azonban helyes - a fellebbezéssel támadott törzskönyv kiadására vonatkozó keresetre nézve is - az alábbi indokokra tekintettel:

Azt a felperes sem vitatta, hogy jelen perben a felek számára kötelező a jogi képviselő (Pp. 73/A. § (1) bekezdés b) pont), és ennek folytán a felperes a Pp. 146/A. § (1) bekezdése értelmében keresetét az alperes érdemi ellenkérelme előadását követő 30 napon belül változtathatta volna meg. Az alperes érdemi ellenkérelmének előadására 2016. január 16. napján került sor, (Pp. 139. §). Ehhez képest a felperes a keresetmódosításait 2016. február 10. napján nyújtotta be a Hpt. 213. § (1) bekezdés a), b), c), e) pontjában foglaltakra alapított teljes érvénytelenség megállapítására vonatkozóan, majd a törzskönyv kiadása és a tulajdonátruházási nyilatkozat megtételére vonatkozó keresetét 2016. február 19-én, azaz kétségtelenül a 30 napos határidőn túl terjesztette elő. Az alperes nem járult hozzá a keresetváltoztatáshoz (Pp. 146/A. § (3) bekezdés), ezért az elsőfokú ítélet vonatkozó rendelkezése helyes. Bár külön fellebbezésnek nincs helye e döntés ellen (146/A. § (6) bekezdés), azt a felperes a fellebbezésben kifogásolhatta.

hivatkozott a felperes arra, hogy a törzskönyv kiadására irányuló „kérelme” nem önálló kereset, hanem a szerződésszerű (Üsz. II.7.) teljesítésre irányuló kérelem. A bíróság előtt ugyanis a szerződésszerű teljesítésre vonatkozó igény keresettel érvényesíthető.

A fenti indokokra tekintettel az ítéletábra az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részének érintetlenül hagyása mellett a megfellebbezett rendelkezéseket a Pp. 253. § (2) bekezdésében foglaltak alapján helybenhagyta.

Az elsőfokú bíróság helyesen határozta meg az elsőfokú perértéket, mert a kereset eredetileg a perbeli szerződés teljes érvénytelenségének megállapítására irányult (és nem marasztalásra). Ez esetben pedig irányadónak kell tekinteni a Kúria 5/2013. sz. PJE határozata 2.a. pontjában foglaltakat, ahogyan arra az elsőfokú bíróság is helyesen hivatkozott. Az elsőfokú bíróság az általa helyesen megállapított perértékből kiindulva helytállóan határozta meg a peres felek pervesztessége-pernyertessége arányát, így a perköltség és az államnak fizetendő illeték viselése és összege tekintetében is helyes a döntése.

Az ítéletábra a fellebbezési perértéket a Pp. 24. §-a alapján 1 491 250 Ft-ban (1 315 907 Ft a felperes alperes által nyilvántartott tartozása + 175 343 Ft a felperes követelése) állapította meg. A felperes alaptalanul fellebbezett, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes másodfokú eljárási költségét, amely a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése, 4/A. §-a szerint - a fent megjelölt másodfokú perérték figyelembevételével - megállapított ügyvédi munkadíjból áll.

Ugyancsak fellebbezése eredménytelenségére tekintettel kötelezte az ítéltábla a felperest az állam által előlegezett másodfokú eljárási illeték megfizetésére a Pp. 78. § (1) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

Szeged, 2016. október 11.

Dr. Szeghő Katalin sk.  
sk.  
a tanács elnöke

Dr. Tóth Gabriella  
előadó bíró

sk. Zanócné dr. Ocskó Erzsébet  
táblabíró